

Næringsanalyse Drammensregionen

**Av
Knut Vareide**

Telemarkforskning-Bø

Arbeidsrapport 28/2004

➤ **Forord**

Denne rapporten er laget på oppdrag fra Rådet for Drammensregionen.

Hensikten med rapporten er å få fram en situasjonsanalyse som beskriver viktige og relevante utviklingstrekk for Drammensregionen.

Knut Vareide ved Telemarksforskning-Bø har gjennomført analysene og skrevet rapporten. Det er brukt data fra SSB og egne analyser med bruk av data over regnskap fra elle regnskapspliktige foretak i Norge.

Rapporten ble laget i perioden oktober-november 2004.

Bø, 24 november 2004

Knut Vareide

➤	Forord	2
➤	Sammendrag	5
➤	Befolkning	6
✓	<i>Befolkningsutvikling i DR</i>	6
✓	<i>Befolkningsutvikling i kommunene etter 1986</i>	6
✓	<i>Befolkningsutvikling etter 2000 i kommunene</i>	7
✓	<i>Folketallet i DR sammenliknet med andre regioner</i>	7
➤	Pendling	8
✓	<i>Netto innpendling i kommunene i DR</i>	8
✓	<i>Pendling i ulike regioner</i>	8
✓	<i>Utpendling fra DR</i>	9
✓	<i>Innpendling til DR</i>	9
➤	Sysselsetting	10
✓	<i>Vekst i sysselsetting</i>	10
✓	<i>Sysselsettingsutvikling i de ulike næringene, prosent</i>	10
✓	<i>Sysselsettingsutvikling, antall ansatte, i ulike næringer</i>	11
✓	<i>Sysselsettingsvekst i kommunene</i>	11
➤	Næringsstruktur	12
✓	<i>Næringsstruktur sammenliknet med Norge</i>	12
✓	<i>Strukturendringer</i>	12
➤	Vekst	13
✓	<i>Vekst i omsetning Drammensregionen</i>	13
✓	<i>Vekst i omsetning i forhold til andre regioner</i>	13
✓	<i>Andel vekstforetak i kommunene i DR</i>	14
✓	<i>Andel vekstforetak kommunene i Buskerud og Vestfold</i>	14
➤	Lønnsomhet	15
✓	<i>Lønnsomhet i DR sammenliknet med fylket og landsgjennomsnitt</i>	15
✓	<i>Lønnsomhet i DR og andre regioner</i>	15
✓	<i>Lønnsomhet kommunevis</i>	16
✓	<i>Lønnsomhet bransjevis</i>	16
➤	Nyetableringer	17
✓	<i>Nyetableringer i DR, fylket og Norge</i>	17
✓	<i>Etableringer i DR og andre regioner</i>	17
✓	<i>Nyetableringer kommunevis</i>	18
✓	<i>Bransjefordeling nyetableringer</i>	18

➤	Næringslivsindeksen	19
✓	<i>Næringslivsindeks kommuner .....</i>	<i>19</i>
✓	<i>Næringslivsindeks regioner.....</i>	<i>20</i>
✓	<i>Delindekser i DR .....</i>	<i>20</i>

➤ **Sammendrag**

Denne rapporten er utarbeidet av Telemarksforskning-Bø i perioden oktober – november 2004. Datagrunnlaget er regnskap fra alle foretak fra 1996-2002, foretaksregisteret, og diverse statistikk fra SSB. Analysen er ment å være faktagrunnlag for strategisk næringsplanlegging.

Analysen viser at Drammensregionen er en region som er kjennetegnet av høy og jevn befolkningsvekst i de siste tiårene.

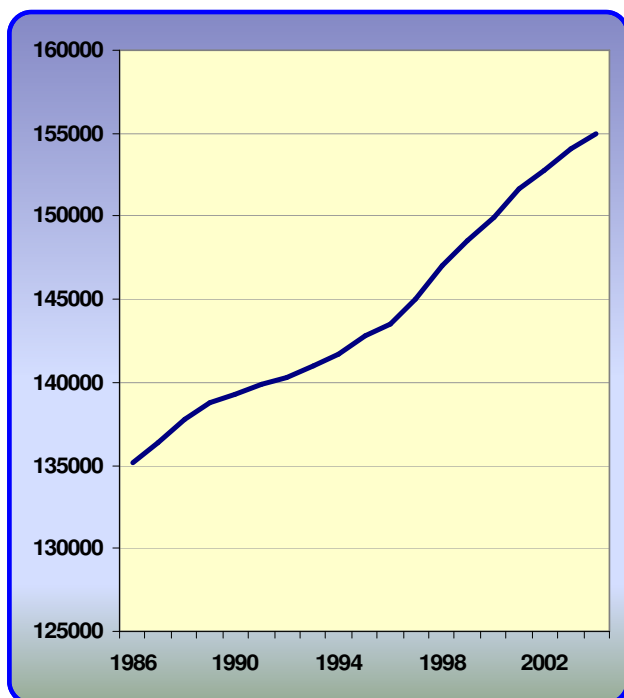
Utviklingen i sysselsettingen i de siste årene har vært positiv, en følge av økning i antall arbeidsplasser i tjenesteytende sektor.

Lønnsomheten i næringslivet i Drammensregionen er svært god, og andel foretak med positivt resultat før skatt er blant de høyeste i landet.

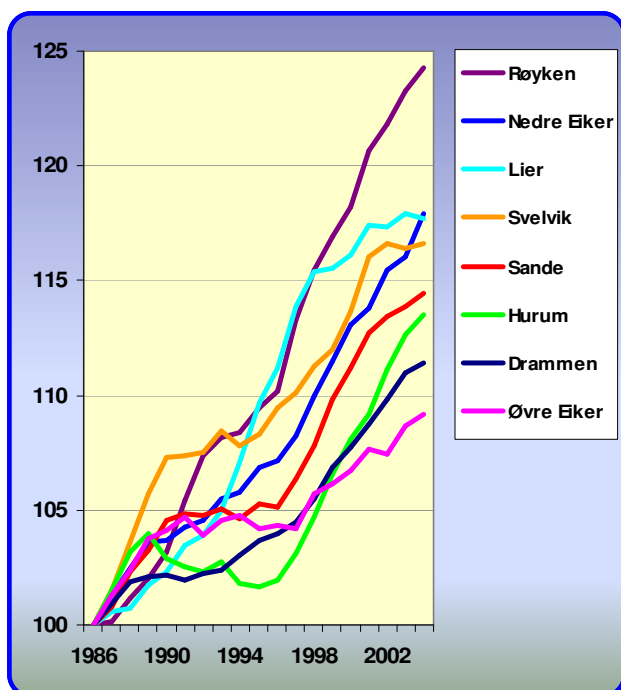
Også andel vekstforetak og antall nyetableringer i Drammensregionen ligger over gjennomsnittet

Til tross for en positiv utvikling i næringsutviklingen i regionen, er det fremdeles et underskudd på arbeidsplasser i DR. Det er over 20 prosent færre arbeidsplasser enn arbeidstakere i regionen, og mange må pendle til andre regioner, spesielt Oslo.

Den samlede næringsutviklingen i Drammensregionen, målt med en indeks som tar hensyn til lønnsomhet, vekst, nyetableringer og næringslivets størrelse, plasserer regionen som nr 18 blant landets 79 regioner. Dette er litt dårligere enn i foregående år, næringslivsindeksen som tar utgangspunkt i siste fem års utvikling rangerer næringsutviklingen i Drammensregionen på åttende plass i Norge.

Figur 1: Utvikling av folketallet i DR. Data fra SSB.

Figur 2: Utvikling av folketall, indeksert slik at nivået 1986=100. Datakilde: SSB.

➤ Befolkning

✓ *Befolkningsutvikling i DR*

Befolkningsutviklingen i Drammensregionen (DR) kan karakteriseres som en vedvarende, jevn vekst siden 1986. Befolkningen har økt hvert eneste år.

1 januar 2004 var det 154.970 personer bosatt i regionen.

Veksten i folketall er ganske sterk, tilsvarende 0,75 prosent pr år.

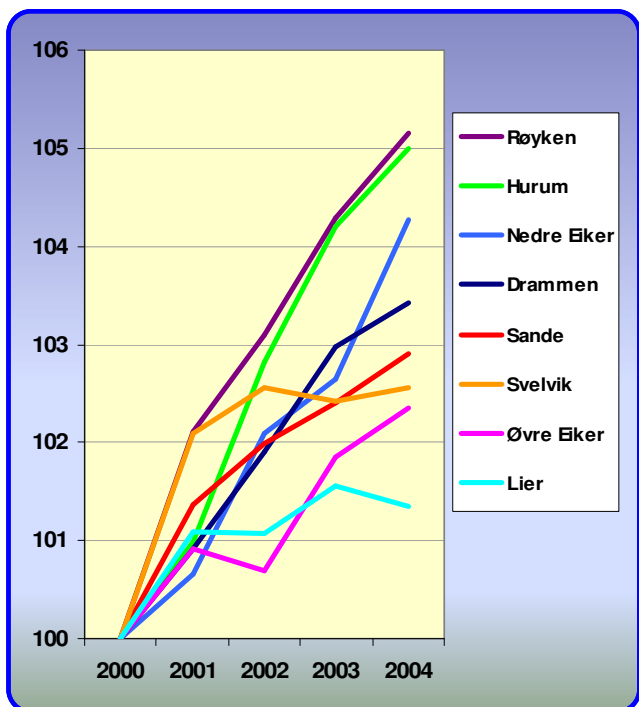
✓ *Befolkningsutvikling i kommunene etter 1986*

I diagrammet til venstre er befolkningsutviklingen i de forskjellige kommunene i DR indeksert, slik at befolkningen i 1986=100. På den måten kan en sammenlikne utviklingen i kommunene.

Røyken kommune har sterkest befolkningsvekst av kommunene i DR. I Røyken økte folketallet med nesten 25 prosent fra 1986 til 2004.

Øvre Eiker og Drammen har lavest befolkningsvekst av kommunene i DR, men også disse kommunene har hatt omtrent ti prosent vekst i folketallet siden 1986.

Mange av kommunene i DR hadde lavere befolkningsvekst i første halvdel av 90-tallet, men veksten i befolkningen tok seg opp mot tusenårsskiftet.

Figur 3: Utvikling av folketall i kommunene i DR, indeksert slik at nivået 2000=100. Datakilde: SSB.

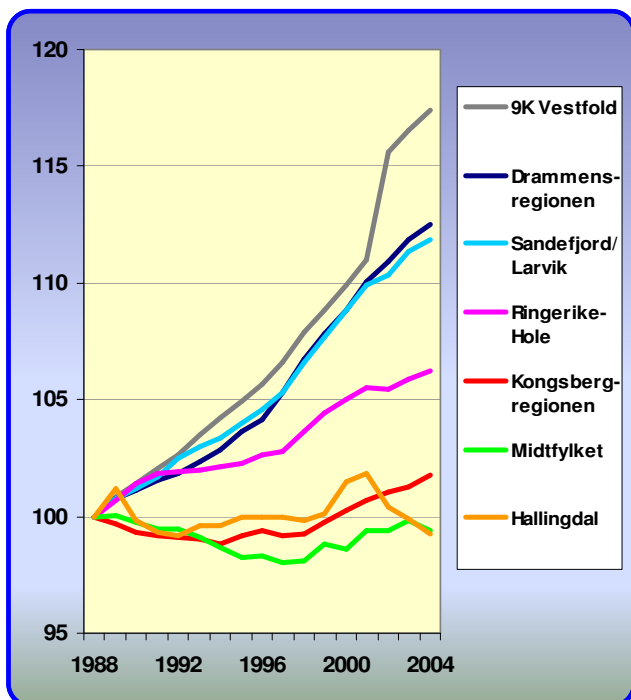
✓ **Befolkningsutvikling etter 2000 i kommunene**

I figur 3 er befolkningsutviklingen i kommunene etter 2000 i DR vist. Folketallet er indeksert slik at befolkningen år 2000 = 100.

Røyken har fortsatt den raske befolkningsutviklingen også etter 2000, og er fortsatt den kommunen i DR som har den høyeste befolkningsveksten.

Befolkningsveksten i Hurum og Drammen har akselerert etter 2000. Disse kommunene hadde langt lavere vekst på nittitallet.

Lier hadde sterk befolkningsvekst før 2000, men veksten har dabbet av etter dette.

Figur 4: Utvikling av folketall i regionene i Buskerud og Vestfold, indeksert slik at nivået 1988=100. Datakilde: SSB.

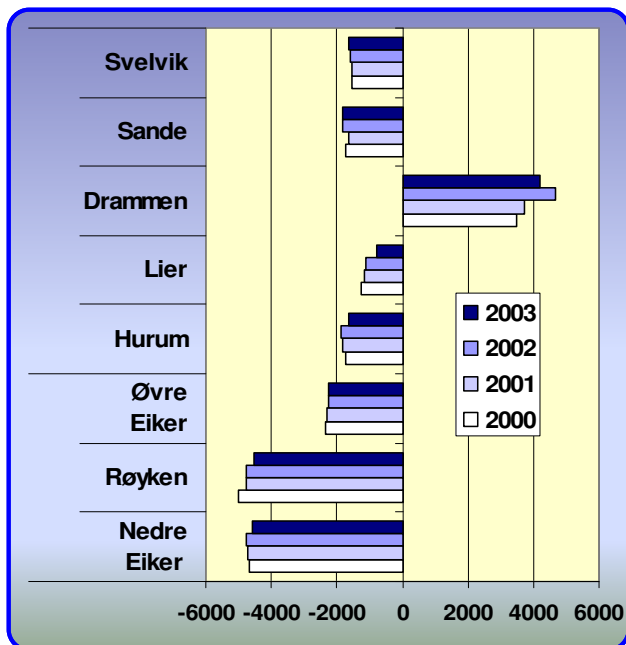
✓ **Folketallet i DR sammenliknet med andre regioner**

I figur 4 er befolkningsutviklingen i de ulike regionene i Vestfold og Buskerud vist for perioden 1988-2004.

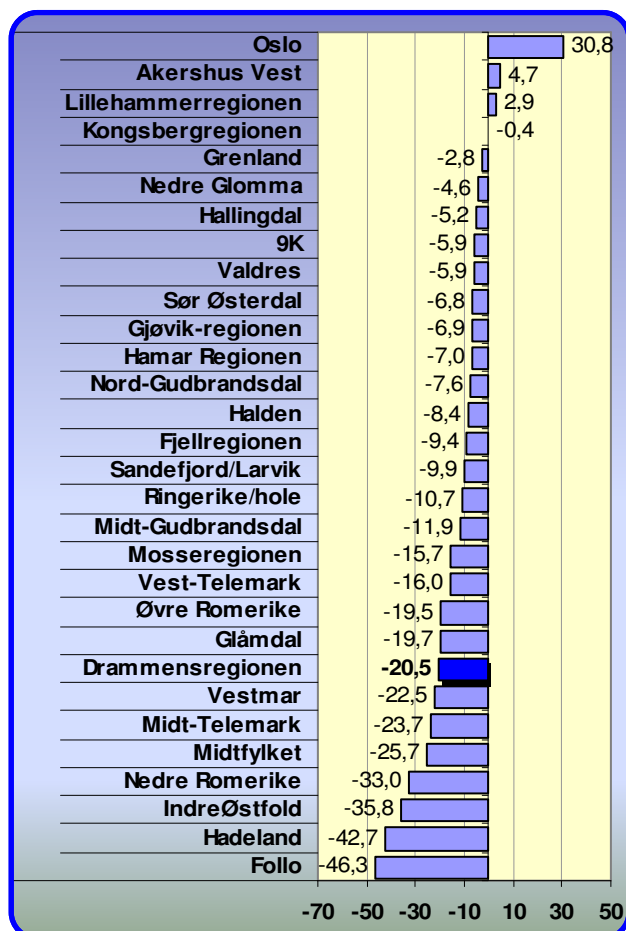
9K i Vestfold har den raskeste veksten i folketallet, men DR og Sandefjord/Larvik har en folketallsvekst like under.

De andre regionene i Vestfold og Buskerud har vesentlig lavere vekst.

Midtfylket og Hallingdal har nedgang i antall innbyggere.

Figur 5: Netto innpendling, overskudd på arbeidsplasser i 2000-2003.
Datakilde: SSB.

Figur 6: Netto innpendling i prosent av bosatte arbeidstakere i regionene på Østlandet i 2003.

➤ Pendling

✓ Netto innpendling i kommunene i DR

Mange arbeidstakere krysser kommunegrensene for å arbeide i andre kommuner. Dersom et område har flere arbeidstakere enn arbeidsplasser, må en del av arbeidsstyrken finne arbeid utenfor området.

I figuren til venstre er nettoppendlingen i de åtte kommunene i DR illustrert. Drammen hadde et overskudd på arbeidsplasser på 4191 i 2003. De andre kommunene i DR har underskudd på arbeidsplasser.

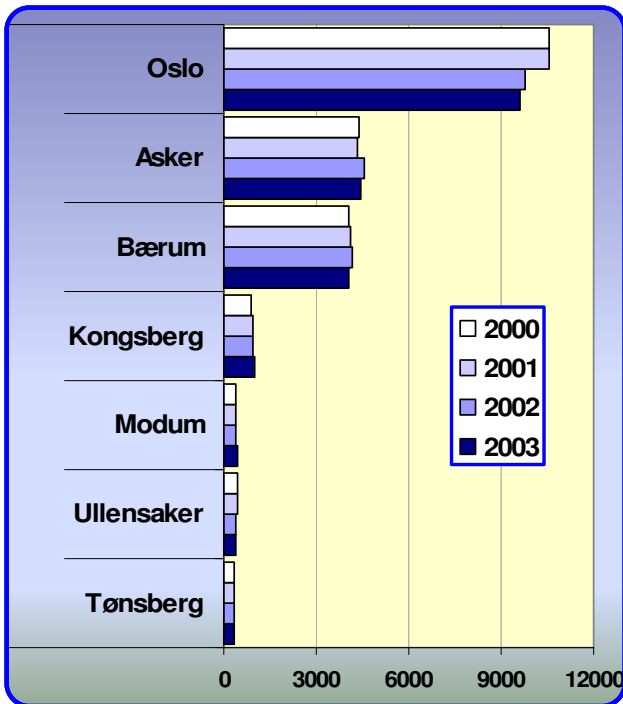
I det siste året har Drammens overskudd på arbeidsplasser blitt redusert. De andre kommunene har i sum redusert underskuddet på arbeidsplasser, slik at det har skjedd en viss utjevning i regionen.

✓ Pendling i ulike regioner

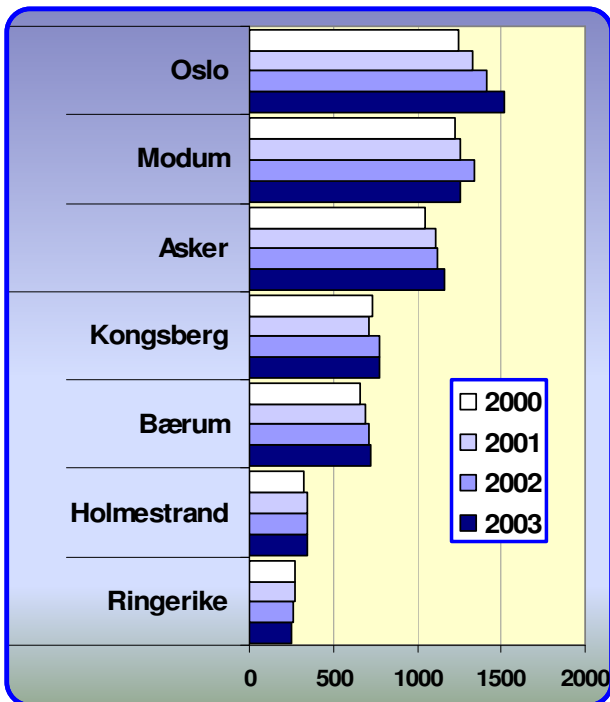
Vi kan også sammenlikne DRs underskudd på arbeidsplasser med andre regioner på Østlandet. Det som kjennetegner arbeidsmarkedet på Østlandet er at Oslo har et stort overskudd på arbeidsplasser. Det er nesten 120.000 personer (netto) som pendler inn til Oslo fra andre deler av landet.

Det er bare tre regioner på Østlandet som har overskudd av arbeidsplasser, det er Oslo, Akershus Vest og Lillehammerregionen.

DR har et relativt stort underskudd på arbeidsplasser. Antall arbeidsplasser utgjør under 80 prosent av antall arbeidstakere i regionen.

Figur 7: Antall arbeidstakere fra DR som pendler ut av regionen i 2003.

Figur 8: Antall arbeidstakere utenfor DR som pendler inn til regionen i 2003.

✓ Utpendling fra DR

I figuren til venstre ser vi de kommunene som har flest arbeidstakere fra DR.

Oslo er den kommunen med klart flest arbeidstakere fra DR. Det er 9595 personer som er bosatt i DR som arbeider i Oslo. I de siste to årene har pendlingen til Oslo avtatt ganske mye, ettersom sysselsettingen i Oslo har sunket.

Det er også mange fra DR som arbeider i Asker og Bærum. 4471 personer pendlet fra DR til Asker i 2003, mens 4030 pendlet til Bærum. Et økende antall personer pendler til Kongsberg, som sysselsatte 1015 personer fra DR i 2003. I 2000 var netto utpendling til Kongsberg 903 personer.

Antallet arbeidstakere fra DR som arbeider i andre kommuner er lavt. En del pendler imidlertid til Modum (453), Ullensaker (394) og Tønsberg (337).

✓ Innpendinging til DR

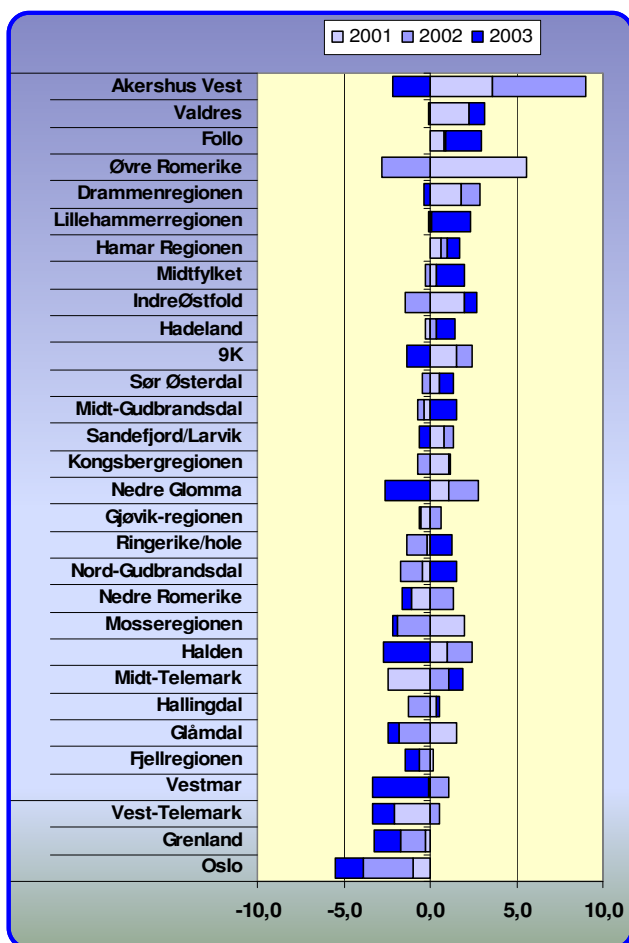
I diagrammet til venstre er det vist antallet som pendler inn til DR fra andre kommuner.

Flest innpendlere kommer fra Oslo. Et økende antall pendler fra Oslo til Drammen, og i 2003 var antallet 1519.

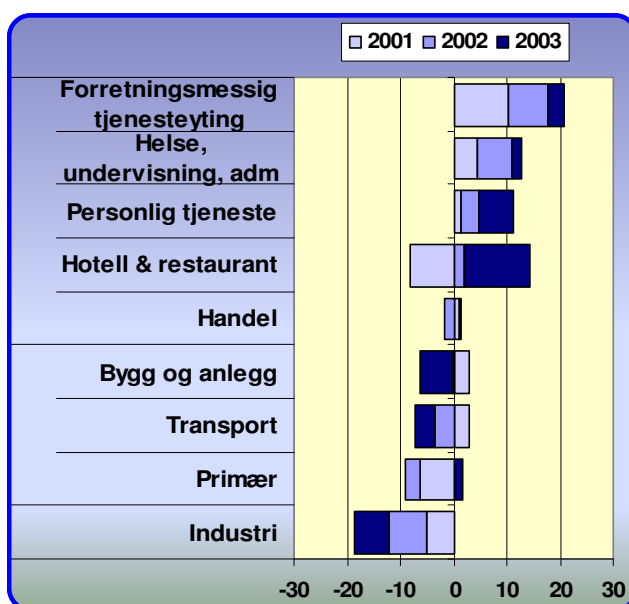
Også antall innpendlere fra Asker og Bærum er økende.

Modum kommune leverer nesten like mange arbeidere til DR som Oslo.

Kongsberg, Bærum, Holmestrand og Ringerike sender også en del arbeidstakere til regionene.

Figur 9: Prosentvis vekst i sysselsetting i forskjellige regioner. Datakilde: SSB.

Figur 10: Prosentvis vekst i sysselsetting i forskjellige næringer i DR. Datakilde: SB.

➤ Sysselsetting

✓ Vekst i sysselsetting

I figuren til venstre er utviklingen i sysselsettingen vist for årene 2001, 2002 og 2003 i forskjellige regioner på Østlandet. Her er all sysselsetting i privat og offentlig regi tatt med.

DR har hatt en ganske positiv utvikling av antall arbeidsplasser fra 2000 til 2003. Sysselsettingen økte både i 2001 og 2002, men sank litt i 2003.

I 2001 økte antall arbeidsplasser med 1130, i 2002 økte antall arbeidsplasser med 700. I 2003 sank antallet med 220.

Bare fire andre regioner på Østlandet har høyere vekst i antall arbeidsplasser i perioden.

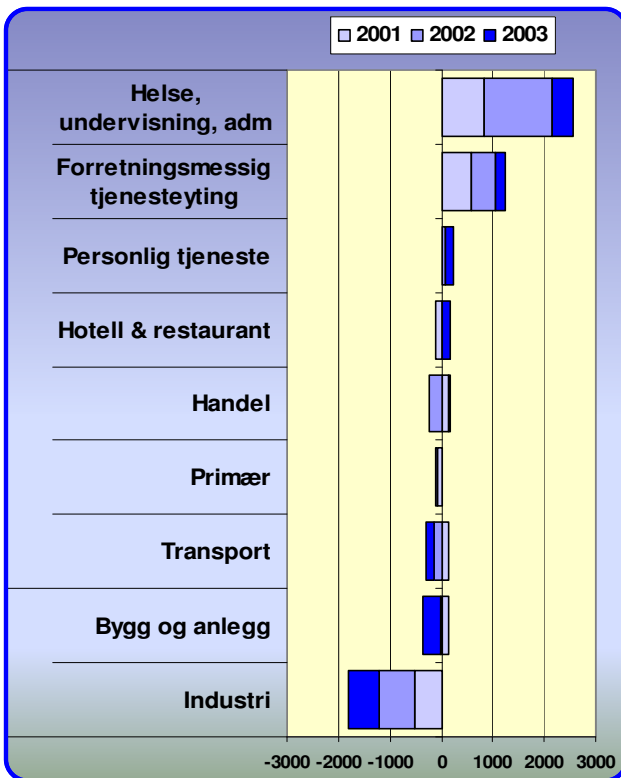
✓ Sysselsettingsutvikling i de ulike næringene, prosent

For å finne ut hva som ligger bak utviklingen i sysselsettingen i DR, kan vi se på utviklingen av arbeidsplasser i de ulike bransjene. Dette er gjort i figuren til venstre.

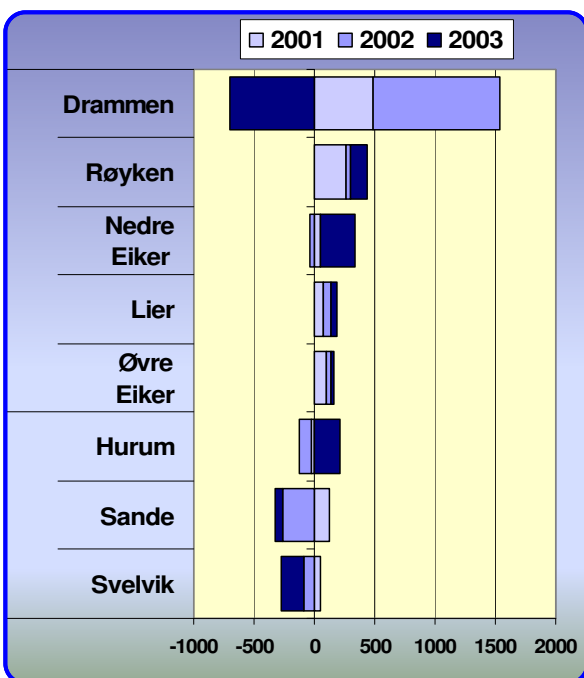
Forretningsmessig og personlig tjenesteyting samt offentlig virksomhet har hatt økning i antall ansatte hvert år siden 2000. Hotell og restaurant har hatt økning i sysselsettingen i de to siste årene.

Handel, bygg og anlegg, transport, industri og tjeneste knyttet til primærnæringene har alle hatt nedgang i antall ansatte.

Det har vært ganske store endringer. Sysselsettingen i forretningsmessig tjenesteyting har økt med 20 prosent siden 2000, mens antall ansatte i industrien har sunket med nesten 20 prosent i samme tidsrom.

Figur 11: Vekst i sysselsettingen i ulike næringer i DR, antall personer.
Datakilde: SSB.

Figur 12: Vekst i sysselsettingen i ulike kommuner i DR, antall personer.
Datakilde: SSB.

✓ **Sysselsettingsutvikling, antall ansatte, i ulike næringer**

I figuren til venstre ser vi utviklingen i antall ansatte i DR i forskjellige næringer i 2001, 2002 og 2003.

Offentlig virksomhet hadde desidert størst økning i antall ansatte i treårsperioden. Antall arbeidsplasser innen helse, undervisning og offentlig administrasjon økte med 2557 fra 2000 til 2003.

Også forretningsmessig tjenesteyting hadde en sterk økning med 1237 arbeidsplasser.

Antall industriarbeidsplasser sank med 1801 i samme periode.

Endringene i antall arbeidsplasser i de andre bransjene er forholdsvis små.

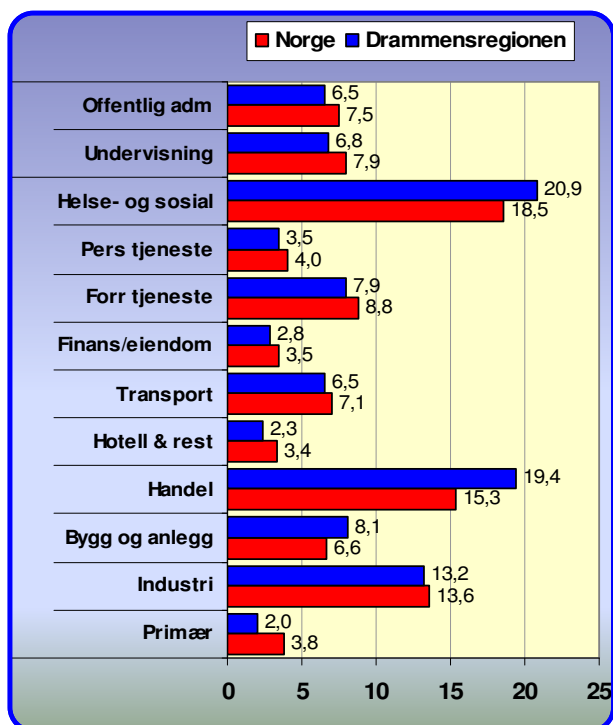
✓ **Sysselsettingsvekst i kommunene**

Utviklingen i sysselsettingen i DR kan også splittes opp kommunevis.

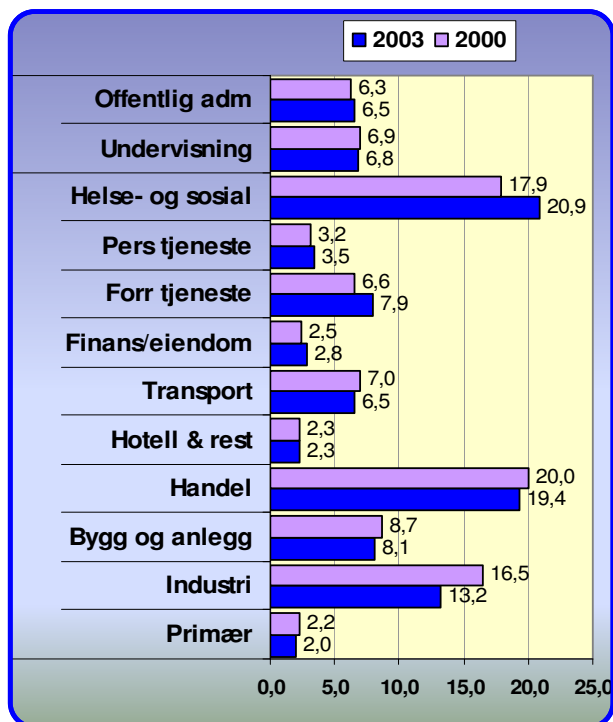
Drammen har den største økningen i antall ansatte fra 2000 til 2003, men hele økningen kom i 2001 og 2002. I 2003 sank antall arbeidsplasser i Drammen.

Også Røyken, Nedre Eiker, Lier, Øvre Eiker og Hurum har økt antall arbeidsplasser fra 2000 til 2003.

Vestfoldkommunene Sande og Svelvik hadde en nedgang i antall arbeidsplasser fra 2000 til 2003.

Figur 13; Prosentvis fordeling av sysselsetting på hovednæringer i 2003. Data fra SSB.

Figur 14: Prosentvis fordeling av sysselsetting på hovednæringer i 2000 og 2003. Data fra SSB.

➤ Næringsstruktur

✓ Næringsstruktur sammenliknet med Norge.

Vi kan analysere næringsstrukturen gjennom å se på hvordan sysselsettingen fordeler seg mellom de ulike næringene.

I figuren til venstre har vi sammenliknet næringsstrukturen i DR med næringsstrukturen i Norge.

DR har større andel av sysselsettingen innenfor bransjene helse og sosialarbeid, handel og bygg og anlegg.

Næringsstrukturen avspeiler at sysselsettingen i stor grad hviler på arbeidsmarkedet i Oslo. Basisnæringer som offentlig virksomhet og handel blir da relativt store.

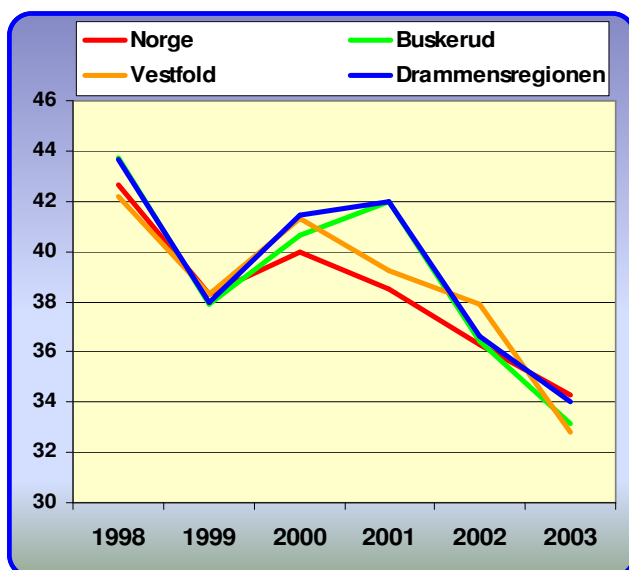
✓ Strukturendringer

Det har skjedd markante strukturendringer i de siste årene.

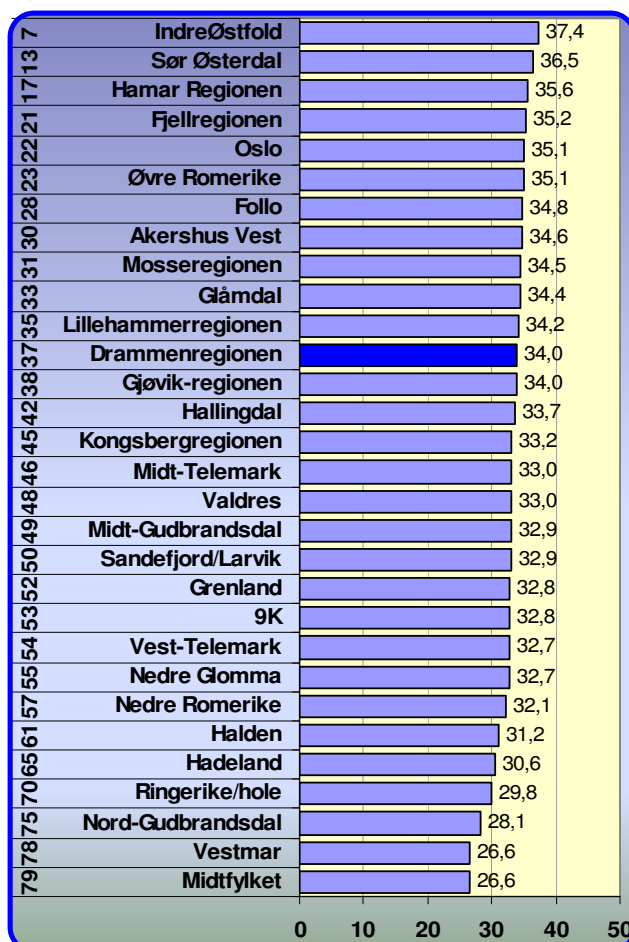
Andelen av regionens arbeidsplasser som er i industrien har sunket fra 16,5 prosent til 13,2 prosent.

Samtidig har antall ansatte i helse og sosialarbeid økt fra 17,9 prosent til 20,9 prosent. De private tjenesteytende næringene øker også sin andel av sysselsettingen.

Det er stadig færre som arbeider i konkurranseutsatte næringer, og stadig flere i det offentlige og i skjermede næringer. Denne utviklingen er imidlertid ikke spesiell for DR, men skjer over hele landet.

Figur 15: Prosentvis andel foretak med minst 10 % vekst i omsetning. Data: Foretaksregisteret.

Figur 16: Prosentvis andel foretak med minst 10 % vekst i omsetning i 2003. Data: Foretaksregisteret.

➤ Vekst

I denne rapporten er næringslivsveksten i et område målt med andelen foretak som har over 10 prosent vekst. Med denne metoden vil alle foretak telle likt. En alternativ måte er å måle veksten i foretakenes samlede omsetning, men dette avspeiler ofte bare utviklingen i de største bedriftene. Ved å bruke andelen foretak med over 10 prosents vekst, reduserer en også problemet med konserner som har hovedkontor andre steder enn produksjonen, ettersom det er et lite antall slike foretak.

✓ Vekst i omsetning Drammensregionen

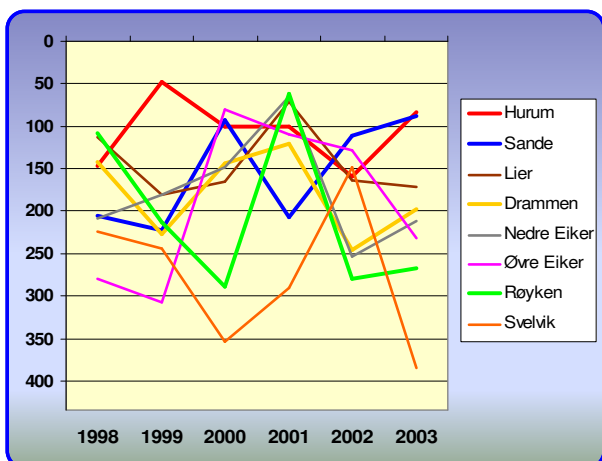
Andelen foretak med vekst i omsetning på mer enn 10 prosent har vært synkende i de siste årene. Dette gjelder både på landsbasis og i Drammensregionen. I diagrammet er denne utviklingen vist for Norge, Buskerud og DR.

DR har i hele perioden hatt samme eller høyere andel vekstforetak enn gjennomsnittet for Norge. For årene 2000 og 2001 var andelen vekstforetak klart høyere i DR enn i Norge. Det er liten forskjell på DR og gjennomsnittet for Buskerud, men i 2003 har DR litt høyere andel vekstforetak enn resten av fylket.

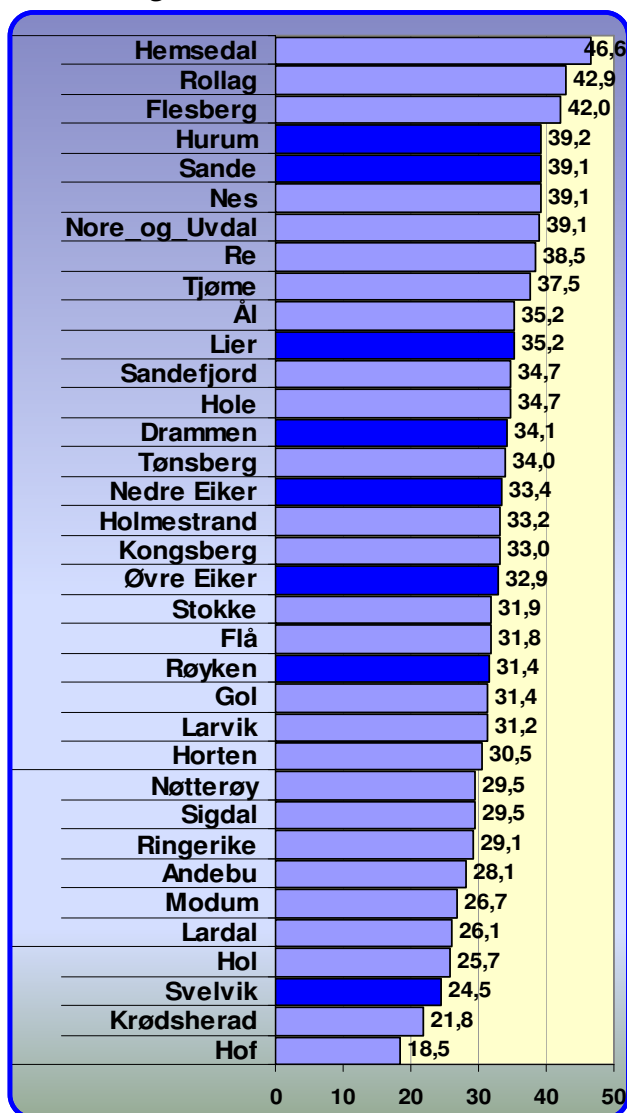
✓ Vekst i omsetning i forhold til andre regioner

Vi kan sammenlikne andelen vekstforetak i DR med andre regioner på Østlandet, slik som det er gjort i figuren til venstre.

34 prosent av foretakene i DR hadde 10 prosent vekst i omsetning eller mer i 2003. Dette plasserer regionen som nr 12 av de 30 regionene på Østlandet, og som nr 37 av de 79 regionene i Norge.

Figur 17: Kommunenes rangering blant de 434 kommunene i Norge med hensyn til prosentvis andel foretak med vekst i omsetning på over 10 %. Data: Foretaksregisteret.

Figur 18: Prosentvis andel foretak med vekst i omsetning på over 10 prosent i 2003. Data: Foretaksregisteret.

✓ **Andel vekstforetak i kommunene i DR**

Diagrammet til venstre viser hvordan kommunene i DR rangeres med hensyn til andel vekstforetak i forhold til andre kommuner i landet i årene 1998-2003.

Det er vanskelig å se klare mønstre i utviklingen ettersom de fleste kommunene vandrer en del opp og ned på rangeringer. Ofte vil en kommune som har mange vekstforetak ett år, ha få vekstforetak i påfølgende år. Hurum kommune synes imidlertid å ha en høy andel vekstforetak gjennom hele perioden.

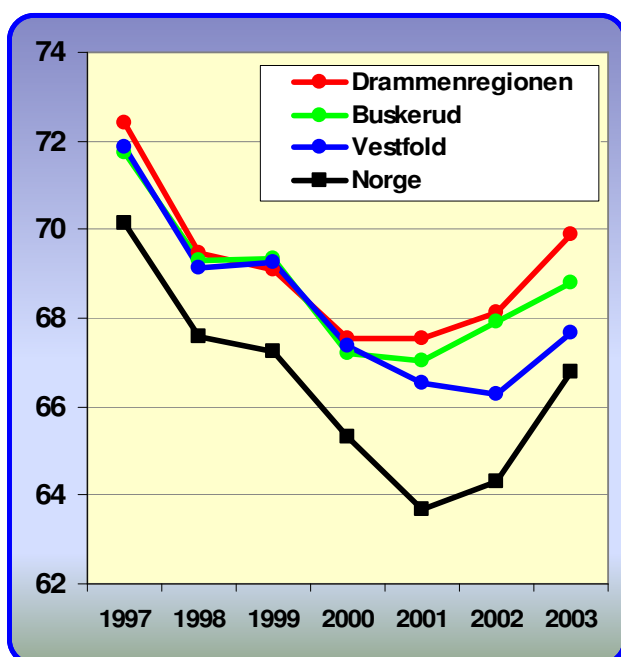
✓ **Andel vekstforetak kommunene i Buskerud og Vestfold**

I diagrammet er andel vekstforetak i hver enkelt kommune i Buskerud og Vestfold vist for 2003.

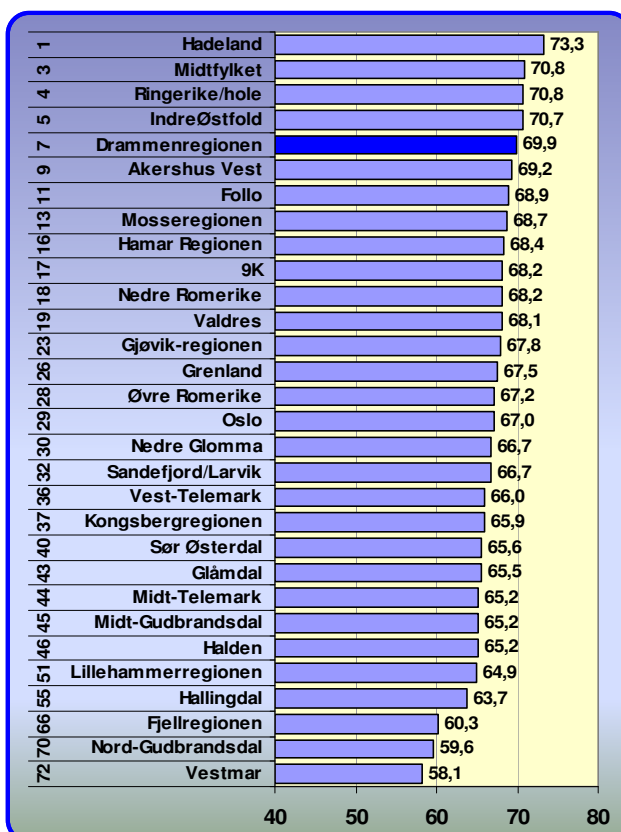
Av kommunene i DR er det Hurum og Sande som har klart størst andel vekstforetak, med over 39 prosent. Dette er også godt over gjennomsnittet for landet.

Svelvik har svært liten andel vekstforetak i forhold til andre kommuner.

Drammen ligger helt likt landsgjennomsnittet i 2003 på 34,1 prosent, mens Lier, Nedre og Øvre Eiker og Røyken ligger nært gjennomsnittet.

Figur 19: Prosentvis andel av foretak som har overskudd før skatt. Datakilde: Regnskap fra alle regnskapspliktige foretak.

Figur 20: Prosentvis andel av foretak med overskudd før skatt i 2003. Datakilde: Regnskap fra alle regnskapspliktige foretak.

➤ Lønnsomhet

Det er mange måter å måle lønnsomhet. For å sammenlikne lønnsomheten i næringslivet i ulike områder har vi målt den prosentvise andelen av foretakene som har overskudd før skatt.

✓ Lønnsomhet i DR sammenliknet med fylket og landsgjennomsnitt

I figuren til venstre har vi sett på hvordan andelen overskuddsforetak har utviklet seg over tid i Drammensregionen, Buskerud, Vestfold og Norge.

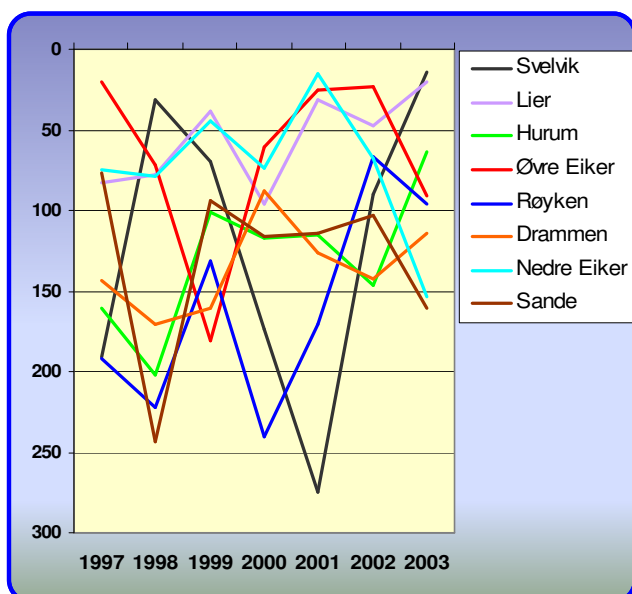
Den generelle lønnsomheten sank fra 1997 til 2001, men har blitt bedre i de siste to årene. DR hadde samme lønnsomhet som Buskerud og Vestfold i begynnelsen av perioden, men har i 2003 klart større andel overskuddsforetak enn både Buskerud og Vestfold. Næringslivet i Buskerud og Vestfold har igjen vært markert mer lønnsomt enn gjennomsnittet for Norge i hele perioden.

✓ Lønnsomhet i DR og andre regioner

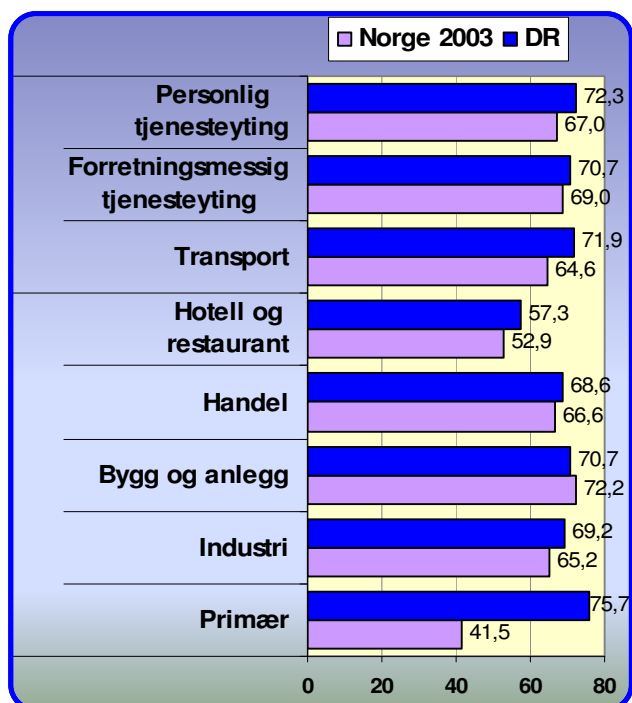
Vi kan sammenlike lønnsomheten i DR med de andre regionene på Østlandet. I figuren til venstre er den prosentvise andelen av foretak med overskudd vist for alle regionene på Østlandet.

Vi ser at 69,9 prosent av foretakene i DR har overskudd. Dette plasserer DR som nr 7 av de 79 regionene i Norge.

Lønnsomheten på Østlandet er markert bedre enn i resten av landet. Fire av de fem mest lønnsomme regionene er på Østlandet.

Figur 21: Prosentvis andel av foretak med overskudd i kommunene i DR. Datakilde: Foretaksregisteret.

Figur 22: Prosentvis andel av foretak med overskudd i ulike næringer i DR og Norge i 2003. Datakilde: Foretaksregisteret

✓ **Lønnsomhet kommunevis**

I diagrammet er hver enkelt kommunes rangering i forhold til næringslivets lønnsomhet vist for alle årene 1997-2003. Rangeringen er gjort for alle de 434 kommunene i landet.

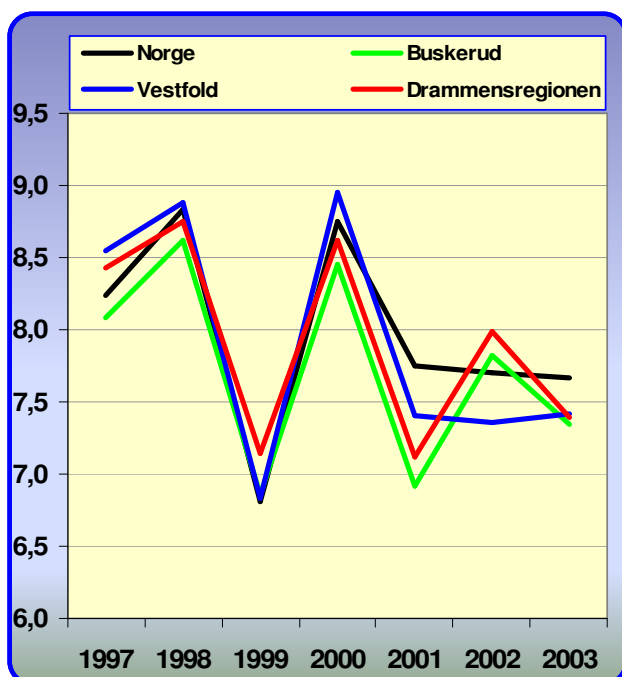
Det er litt vanskelig å se et klart mønster. Kommunene i Drammensregionen har vekslet en del på den interne rangeringen fra år til år. Dersom vi måler et nøyaktig femårs gjennomsnitt, er det Lier kommune som har det mest lønnsomme næringslivet.

En kan også se at alle kommunene i DR er rangert i den øvre delen av skalaen. Lavest rangerte kommune i 2003, Sande, er nr 161 av 434 kommuner, som er godt over gjennomsnittet.

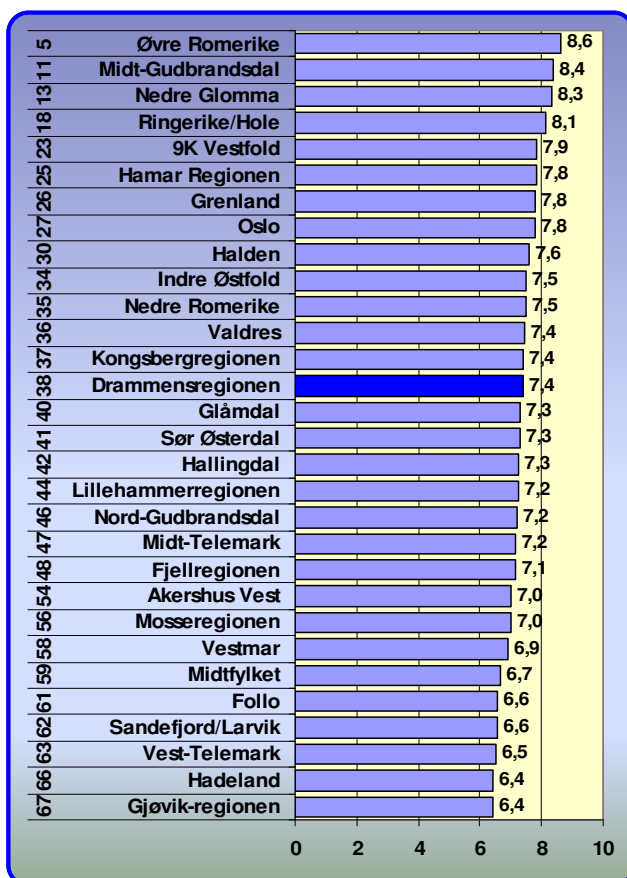
✓ **Lønnsomhet bransjevis**

Det er også mulig å sammenlikne lønnsomheten i forskjellige næringer. Dette er gjort i figuren til venstre, som viser lønnsomheten i ulike næringer i DR og Norge.

Det går fram at DR har høyere andel lønnsomme foretak i alle bransjer unntatt bygg og anlegg. Dette viser at den høye lønnsomheten i DR ikke er et resultat av næringsstrukturen, gjennom at DR har en høy andel foretak i lønnsomme bransjer.

Figur 23: Etableringsfrekvens i DR, Vestfold, Buskerud og Norge. Datakilde: Foretaksregisteret.

Figur 24: Etableringsfrekvens i 2003 i regionene på Østlandet. Datakilde: Foretaksregisteret.

➤ Nyetableringer

✓ Nyetableringer i DR, fylket og Norge

Vi kan undersøke nyetableringsaktiviteten i et område gjennom å se på antall nyregistrerte foretak i prosent av eksisterende foretak.

I figuren er etableringsfrekvensen i DR målt for hvert år, og sammenliknet med etableringsfrekvensen for Buskerud, Vestfold og Norge.

DR har pleid å ha en etableringsfrekvens som er bedre enn gjennomsnittet for Buskerud. I 2003 var etableringsfrekvensen i DR litt mindre enn for Vestfold og Norge, etter å ha falt en del fra 2002.

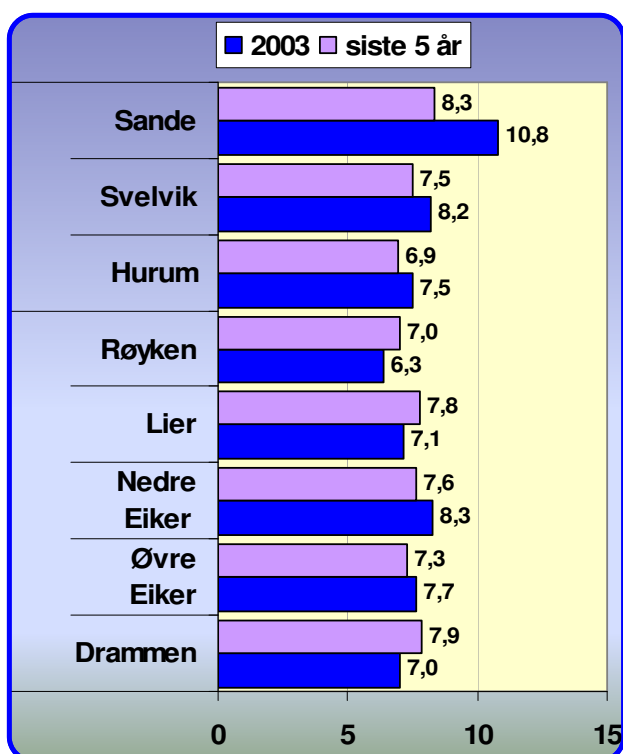
Etableringsfrekvensen i DR i 2003 var på 7,4 prosent, mens etableringsfrekvensen i Norge var 7,7 prosent.

✓ Etableringer i DR og andre regioner

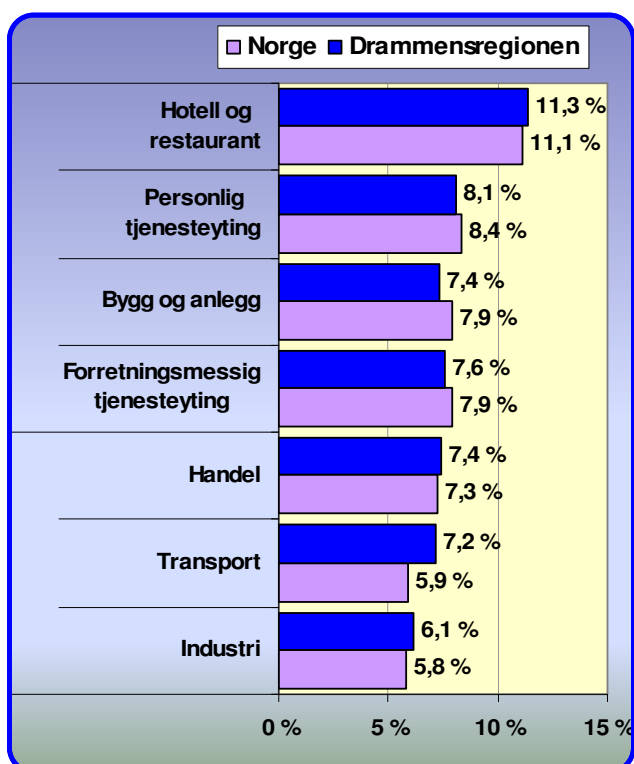
Det er mulig å sammenlikne etableringsfrekvensen i DR med tilsvarende etableringsfrekvens i andre regioner. Dette er gjort i diagrammet til venstre.

Etableringsfrekvensen i DR på 7,4 prosent plasserer regionen som nr 14 blant de 30 regionene på Østlandet, og som nr 38 av de 79 regionene i landet.

Tidligere var etableringsfrekvensen i sentrale strøk som Oslo, Asker og Bærum høyere enn resten av landet. Dette bildet har blitt forandret etter 2001. Det er ikke å lett å se noe mønster i dag når det gjelder etableringsfrekvens i ulike områder.

Figur 25: Etableringsfrekvens i kommunene i DR. Datakilde: Foretaksregisteret.

Figur 26: Nyregistrerte foretak i DR 2003, fordeling på ulike næringer. Datakilde: Foretaksregisteret.

✓ **Nyetableringer kommunevis**

Etableringsfrekvenser kan også måles innenfor hver enkelt kommune. I figuren til venstre er etableringsfrekvenser i kommunene i DR vist, både for 2003, og gjennomsnitt for perioden 1999-2003.

I 2003 er det Sande som har den høyeste etableringsfrekvensen med 10,8 prosent. Drammen trekker gjennomsnittet ned i 2003, med sine 7,0 prosent.

Hvis vi ser på siste fem års perioden, er det fremdeles Sande som har høyest etableringsfrekvens med 8,3 prosent, mens Drammen er nr to med 7,9 prosent.

Hurum har lavest etableringsfrekvens, i 2003, mens Røyken har lavest etableringsfrekvens siste fem år.

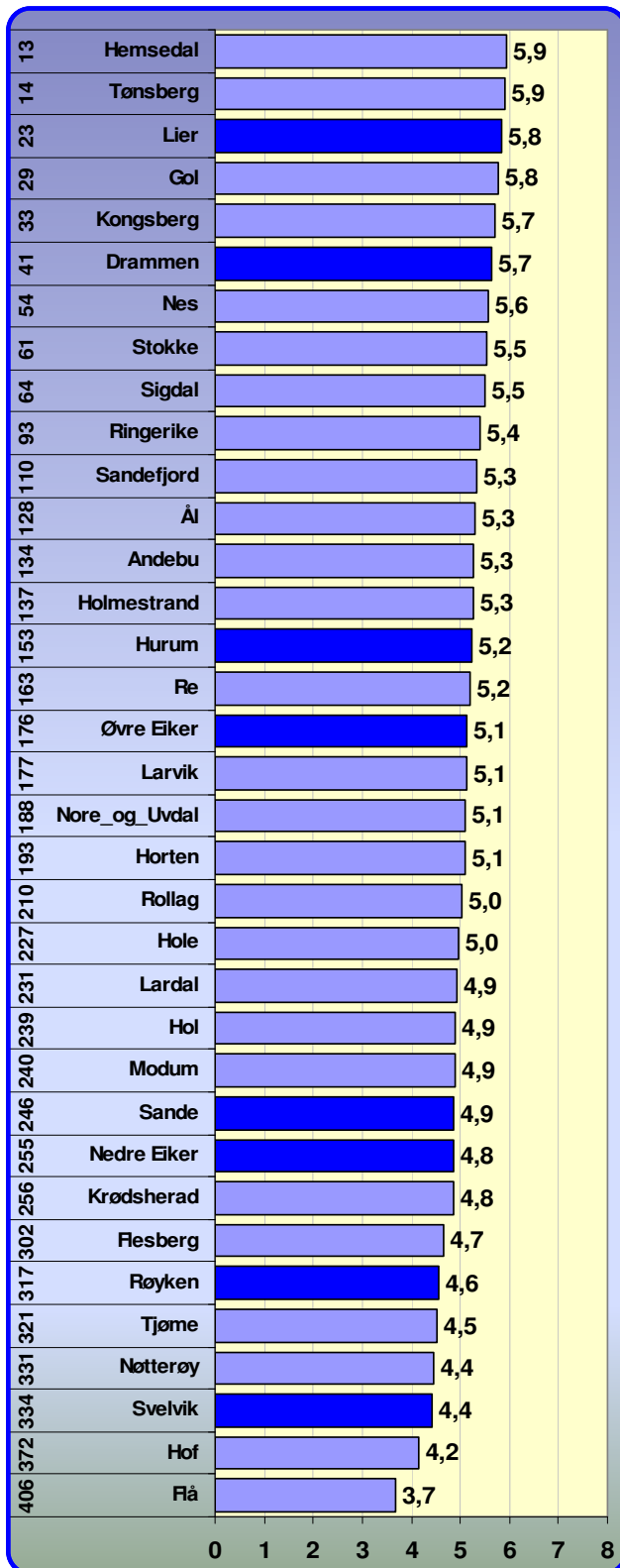
✓ **Bransjefordeling nyetableringer**

I figuren til er etableringsfrekvensen innen for hver næring vist for DR og Norge.

DR har høyere etableringsfrekvens enn landsgjennomsnittet i næringene hotell og restaurant, handel, transport og industri.

Etableringsfrekvensen i DR er lavere enn landsgjennomsnittet i bransjene personlig tjenesteyting, bygg og anlegg og forretningsmessig tjenesteyting.

Etableringsfrekvensen totalt er litt lavere i DR enn landsgjennomsnittet. Dette skyldes for en stor del den lave etableringsfrekvensen innen forretningsmessig tjenesteyting og handel. Disse næringene har mange foretak, og veier derfor tungt når gjennomsnittet regnes ut.

Figur 27: Rangering av næringslivet i kommunene i Vestfold og Buskerud, basert på en indeks som vektlegger omsetningsvekst, lønnsomhet, nyetableringer og næringslivets relative størrelse.

➤ Næringslivsindeksen

Det er mulig å lage en indeks over "vellykkethet" for næringslivet i ulike områdene. Næringslivet er vurdert i forhold til fire faktorer: Vekst i omsetning, nyetableringer, lønnsomhet og størrelse i forhold til folketall (næringsstetthet).

Indeksen er konstruert slik at den kommunen som har lavest verdi på et område får indeks 0, kommunen i midten får 5 og den kommunen som har høyest verdi får verdi 10. Deretter er kommunene rangert i forhold til gjennomsnittlig verdi for de fire forholdene. En poengsum på 5 innebærer et gjennomsnitt.

✓ Næringslivsindeks kommuner

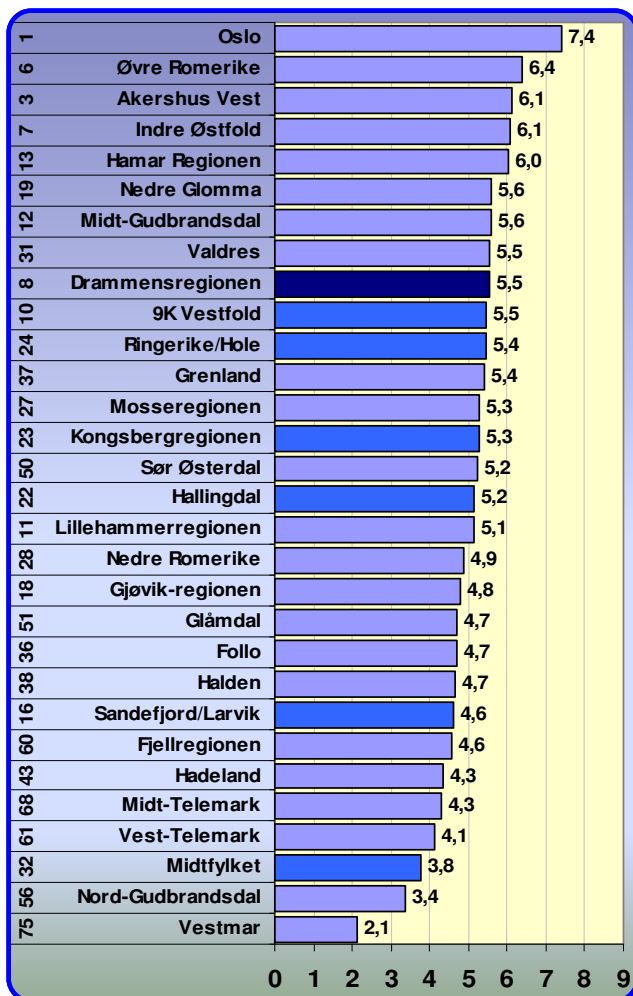
Figuren viser hvordan kommunene i Vestfold og Buskerud skårer på næringslivsindeksen i 2003.

Helt til venstre for hvert kommunenavn er det et tall som viser kommunens rangering blant alle kommunene i landet.

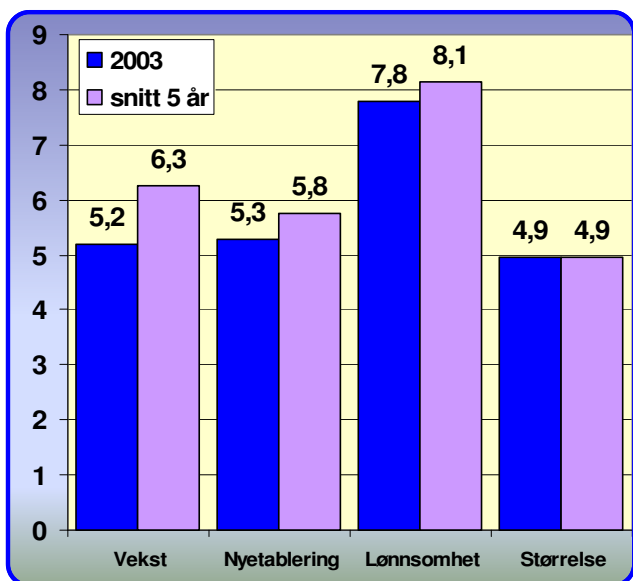
Lier og Drammen har høy score på næringslivsindeksen, og er rangert på nr 23 og 41 av de 434 kommunene i Norge.

Hurum og Øvre Eiker skårer litt over gjennomsnittet, mens Sande og Nedre Eiker skårer litt under landsgjennomsnittet.

I Røyken og Svelvik skårer næringslivet klart under gjennomsnittet.

Figur 28: Næringslivsindeks regionene på Østlandet. Tallene til venstre angir regionens rangering med siste fem års gjennomsnitt.

Figur 29: De enkelte delindekser som inngår i næringslivsindeksen 2003.

✓ **Næringslivsindeks regioner**

Figuren viser hvordan regionene på Østlandet skårer på næringslivsindeksen i 2003. Tallene til venstre viser regionens rangering blant regionene i landet med hensyn til gjennomsnittlig næringslivsindeks de siste fem år.

DR er rangert som nr ni på Østlandet, og som nr 18 av de 79 regionene i Norge i 2003.

DR er den høyest rangert regionen i Vestfold og Buskerud med hensyn til næringsutviklingen i 2003.

Dersom en hadde lagt siste fem år til grunn for næringslivsindeksen, hadde DR vært åttende beste region i Norge.

✓ **Delindekser i DR**

Figur 31 viser de ulike delindeksene som utgjør næringslivsindeksen 2003.

Næringslivet i DR skårer klart best på lønnsomhet. Her var DR den syvende beste regionen i landet med hensyn til lønnsomhet i næringslivet.

Når det gjelder nyetableringer og andel vekstforetak, skårer DR litt over gjennomsnittet for regionene i Norge.

Både når det gjelder lønnsomhet, vekst og nyetableringer skårer DR dårligere i 2003, enn for siste fem år.

Næringslivets relative størrelse i DR ligger litt under gjennomsnittet i Norge. Antall arbeidsplasser i næringslivet i prosent av befolkningen i DR ligger lavere enn medianen.